

1969-7

Maandschrift voor

BIJENTEELT

Verschijnt maandelijks

Jaargang 71 - juli 1969

Officieel orgaan van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt in Nederland

Voor de honingoogst

210. Bijenuitlaat	f 1,85	glas de inscriptie „geen statiegeld", sierlijk model, per doos van 24 stuks, inclusief doos ...	f 5,—
211. Ontzegelbak, met stander voor 8 ontzegelde raten	f 34,—	239. Plastic opdrukdeksel voor Omniaflacon, voorzien van ons verenigingsembleem per 100 stuks	f 4,—
212. Ontzegelbak, zonder stander ...	f 26,—	240. Monsterflacon 50 gram met schroefdeksel en inlage, per stuk	f 0,14
213. Ontzegelvork, roestvrij stalen naalden in kunsthars handvat ...	f 5,—	241. Monsterflacon 100 gram, met schroefdeksel en inlage, per stuk	f 0,16
214. Ontzegelmes van de beste kwaliteit	f 6,—	242. Luxe porseleinen honingpotje, bijenkorfmodel, met deksel	f 1,90
215. Kolbtoestel voor het slingerbaar maken van heidehoning. Het apparaat heeft meer dan 50 vernikkelde pennen precies op celafstand	f 30,—	243. 5 pons honingemmer	f 1,20
216. Ericaborstel, vervangt voor de kleine imker een kolbtoestel ...	f 10,—	244. 10 pons honingemmer	f 1,65
217. Dubbele honingzeef van ons bekende model	f 9,—	245. 25 pons honingemmer	f 2,90
218. Kaasdoek voor het zeven van honing, 75 x 75 cm	f 1,20	246. 50 pons honingemmer	f 4,75
219. Honingspatel, voor het uitschep-
pen van gekristalliseerde honing,
oersterk en roestvrij, zolang de
voorraad strekt	f 7,50	247. Raathoningdoozje met cellofaan-
venster en bedrukt met aan-
trekkelijke tekst, per 10 stuks ...	f 2,20

FLACONS, HONINGEMMERS

238. Omniaflacon met plastic opdruk-
deksel, inhoud 450 gram, in het

HONINGETIKETTEN

250. Blauw etiket, per 100 stuks ... f 2,25
251. Etiket in kleurendruk, ons nieuwe
etiket, per 100 ... f 2,25
252. Etiket voor honingbokalen, per
100 ... f 2,25

GOEDE DINGEN

BIJENHUIS - WAGENINGEN

TEL. 08370-2863 - GIRO 823276

Voor alle materialen op het gebied der moderne
bijenteelt slaagt u bij ons beter.
Onze kunstraat wordt gemaakt van gegaran-
deerd 100% zuivere bijenwas en is daardoor
beter.

Ook kunnen wij u diverse soorten importhoning
leveren.

Vraagt onze prijslijst van materialen en honing
eens aan. De prijzen vallen u altijd mee.

Wij komen weer met een ruime sortering mate-
rialen op de te houden bijenmarkten.

BIJENSTAND

H. T. VAN DAM & ZN.

JUBBEGA (Fr.)

Telefoon 05165 - 382

H. H. IMKERS

Zendt vanaf heden al uw

RUWE RAATWAS

rechtstreeks of in verenigingsverband
naar

HONINGZEMERIJ

W. van 't Land

Telefoon 2607 Barneveld

U zult zien, wij betalen de hoogste prijs.

Desgewenst KUNSTRAAT terug.

MAANDSCHRIFT VOOR BIJENTEELT. Adres redactie en administratie: Bijenhuis, Wageningen.
Redacteur: J. Spaans, Commissie van Redactie: W. Assink en H. G. Maagendans.
Alle stukken aan het Bijenhuis te Wageningen, ook opgaven en betalingen van advertenties en
spaubijtjes. Giro 846801.

Die Willem!

Ha die Willem . . .

Naast artikelen op de imkerij betrekking hebbende, belangrijk juist voor die halve bedrijfsimkers — nog onlangs hoorde Willem van een imker in het oosten des lands, die uit zijn ongeveer 100 volken een opbrengst haalde, die in waarde maar weinig onderdeed voor wat zijn eigenlijke werkkring hem opbracht en in de D.B.R. wordt 80% van de imkers als neven-bedrijfsimkers beschouwd — moet er in het maandblad natuurlijk plaats zijn voor het verenigingsnieuws. En Willem is het met de ontevreden eenen, dat daar wel eens wat aan heeft ontbroken. Dit is mede een gevolg van het feit, dat wij in de periode van het gemeenschappelijk blad geen jaarstukken hebben kunnen publiceren. Maar ook los van dat meent hij dat er meer over het commissiewerk dient te worden gepubliceerd en hij heeft zich voorgenomen, althans zolang de groep die hij vertegenwoordigt hem handhaaft, daarin verandering te brengen. Tot slot nog dit. Er zijn wel eens leden die naar behandeling van een bepaald onderwerp, soms een diepgaand wetenschappelijk onderwerp, vragen. Zij moeten echter wel beseffen dat de bijdragen aan het Groentje niet worden gehonoreerd en dat de auteur van een dergelijk op ons verzoek geschreven artikel daarvoor een honorarium toekomt, dat wij misschien eens een doodenkele keer kunnen betalen, maar meer ook niet. Degenen die daar behoefte aan hebben dienen zich te abonneren op een wetenschappelijk blad zoals b.v. het Engelse „Bee World”. Voor een dergelijke uitgave zijn wij — helaas — met ons beperkt taalgebied te klein.

Zij kunnen natuurlijk ook in onze bibliotheek

terecht, een instelling waarvan veel te weinig gebruik wordt gemaakt.

Onze vereniging is opgezet met een aantal provinciale afdelingen. Omdat deze organisatievorm te log was, werden hieruit onderafdelingen gevormd, waaruit ten slotte de nu bestaande plaatselijke afdelingen zijn ontstaan. Deze wijzigingen kregen omstreeks 1910 haar beslag, vandaar dat vele van de oudere afdelingen, vooral op de Veluwe, in de afgelopen jaren hun 50- of 60-jarig bestaan vierden. Het ontstaan van de plaatselijke afdelingen werd in de eerste plaats veroorzaakt door de behoefte aan een betere communicatie tussen de leden. Men beschikte niet over onze snelle vervoersmiddelen en er was veel minder vrije tijd. Bovendien speelden de drachtverschillen en daardoor verschillende belangen een rol. Tengevolge van het snellere vervoer zien wij nu weer het omgekeerde gebeuren, verschillende afdelingen werken in kring- of zelfs in provinciaal verband samen.

In onze huidige organisatievorm is de onderverdeling in afdelingen niet alleen gehandhaafd, maar zij hebben zelfs een grote mate van zelfstandigheid. Art. 8 H.R. brengt dit tot uiting doordat daar is gesteld dat de afdelingen geheel zelfstandig de plaatselijke respectievelijk gewestelijke imkersbelangen hunner leden behartigen, uiteraard met inachtneming van het gestelde in de statuten en het H.R. De afdelingsbesturen hebben de gelegenheid op de groepsvergadering hun gevoelens over aanhangige voorstellen naar voren te brengen. Vandaar dat die groepsvergadering behoort te worden gehouden **nadat**

de voorstellen in het Groentje zijn gepubliceerd en de afdelingen gelegenheid hebben gehad zich daarover te beraden en **voor** de A.V. opdat de H.B.-leden, die elkaar de verslagen van de groepsvergaderingen toezenden, weten wat er in de afdelingen leeft. U zult mij tegenwerpen dat die groepsvergadering ook wel eens niet wordt gehouden. Dit is natuurlijk niet goed, maar als u weet dat het percentage dat zich op een groepsvergadering laat vertegenwoordigen de laatste jaren tussen 10 en hooguit 20% lag, niet helemaal onbegrijpelijk.

En hiermede komt Willem aan een zeer belangrijk punt van zijn betoog, wat wel weer deining zal geven, want het is zo dat degenen, die hun mond opendoen, veelal daarvan de dupe worden en dat degenen die zich „sjaakjes” houden er zonder kleerscheuren afkomen en het 't langste volhouden. Wat Willem er niet van zal weerhouden datgene te zeggen wat hij meent dat gezegd moet worden. De openheid hoeft per slot ook niet het recht van één zijde te zijn.

Het H.B. is op de A.V. in gebreke gesteld. Laten we het niet allemaal oprakelen. Maar wie stelt de afdelingen in gebreke? Willem wil dat niet generaliseren, want er zijn afdelingen (nee, we noemen geen namen, namen noemen we niet) waar hij zijn imkers-alpino-petje eerbiedig tweemaal voor afneemt. Maar als er een groepsvergadering wordt uitgeschreven en van de 35 afdelingen die de groep telt, laten er 27 zonder iets van zich te laten horen verstek gaan, wie roept deze dan ter verantwoording? En wat te zeggen van het feit dat er in april nog een aantal afdelingen zijn, die hun ledenlijsten nog niet hebben ingezonden en niet eens kennis hebben gegeven van een secretariaatswisseling? Waarom zijn er niet meer afdelingen die zich spontaan melden voor het organiseren van een imkersdag? Waarom sturen de afdelingsbesturen — enkele nauwgezette secretarissen uitgezonderd — geen convocaties voor hun jaarvergadering aan de groepshoofdbestuurder, zoals in art. 14 van het uniform afd. reglement is voorgeschreven?

Onze organisatie is zo dat de vereniging leeft in de afdelingen. Dat kan nu eenmaal niet anders. Daar zijn wij, zoals eerder geschetst, in de harde praktijk naar toe gegroeid.

Er zijn tal van verenigingen, postzegelverzamelaars, duivenliefhebbers, dierenbeschermers en ga zo maar door, die geheel centraal kunnen worden bestuurd. In de imkerij, die uiteindelijk wordt beheerst door de sterk wisselende drachtomstandigheden en waarbij rekening moet wor-

den gehouden met de buitenwereld - je kunt de lieve beestjes niet in een album plakken of in een kooitje op zolder houden - is dat ten enenmale onmogelijk. Als de afdelingen het af laten weten kan het H.B. ook niet veel meer beginnen. Dan is het met de vereniging gedaan. **De levensvatbaarheid van de vereniging zit in de afdelingen** en de afdelingsbesturen moeten zich in eerste instantie afvragen „Wat kunnen wij zelf doen”. En zij kunnen niets doen als zij een contributie heffen, die gelijk is aan het quotum of daar twee kwartjes boven uitgaat en voor de verdere bestrijding van de onkosten met de pet rondgaan. Of dacht u dat Willem dat uit zijn duim zuigt? Hij heeft het gevoel dat vele actieve afdelingen, die juist omdat zij actief zijn met wensen en voorstellen komen, zich helemaal niet bewust zijn van het feit dat er tal van afdelingen zijn, waarvan het bestuur, voor zover het het moede hoofd al niet in de schoot heeft gelegd, wanhopige pogingen doet de zaak op gang te houden — pogingen die te vergelijken zijn met het streven een krakende wagen moeizaam over een hobbelige weg voort te slepen.

En wij zullen allereerst daarin verandering moeten brengen.

En nu uw H.B. Eén van de kreten luidde „Het is te groot en te oud”. Willem zal niet in het strijdperk treden voor de grijze haren. Laten we volstaan met op te merken, dat jeugd en initiatief niet noodzakelijkerwijs samen behoeft te gaan en dat de ervaring slechts op langere termijn kan worden verkregen. Zoals overal is ook in onze vereniging een zekere continuïteit in het bestuur belangrijk. Ieder weet hoe moeilijk het is om zelfs in een afdeling een bestuursfunctie bezet te krijgen en hoe dacht u dan over mensen die bereid zijn een H.B.-functie te vervullen en dat ook aan kunnen, met name voor wat betreft de tijd die zij daaraan kunnen geven.

Wat de grootte van het H.B. betreft — deze wordt bepaald door het aantal groepen. Het H.B. bestaat uit de groepsvertegenwoordigers en de algemeen voorzitter. In art. 8 van de statuten staat dat dit aantal H.B.-leden ten minste negen moet zijn. Op het ogenblik zijn het er veertien.

Terugbrenging van dit aantal zou tot gevolg hebben dat de groepen nog groter zouden worden, wat de communicatie tussen H.B. en afdelingen beslist niet ten goede komt. De H.B.-leden komen toch al te weinig in de afdelingen, dat staat voor Willem vast. Bij de actieve afdelingen, die eens wat organiseren, komt het H.B.-lid vanzelf, al was het alleen maar om blijk van zijn belangstelling te geven. De overigen bereikt hij alleen

via de groepsvergadering, als zij zich ten minste hebben laten vertegenwoordigen. Waarom vragen zij hun H.B.-lid niet om eens een avond te komen praten? Dezen zullen dit, als zij er enigszins toe in staat zijn gaarne doen, ook al is het maar voor een betrekkelijk klein gezelschap. Tal van zaken, ook op organisatorisch gebied, kunnen dan worden besproken en ook wensen en verlangens kunnen dan in een rustige sfeer worden behandeld. Het punt dat tegenwoordig zo in de belangstelling staat, nl. meer inspraak in het beleid, zou dan veel beter tot zijn recht komen, hoewel Willem ook al in een vergadering — niet van imkers — de opmerking heeft gehoord, dat er al zoveel inspraak was geweest, dat het wel nooit meer tot een uitspraak zou komen. Nadeel van een te ver doorgevoerde democratie. Ergens moet je er een punt achter zetten.

Onze vereniging heeft een zeer democratische inslag. Art. 10 van de statuten stelt het heel simpel. „De hoogste macht in de vereniging berust bij de algemene vergadering. Zij stelt de statuten vast en het huishoudelijk reglement. De besluiten van het H.B. zijn aan haar oordeel onderworpen. Zij oefent het oppertoezicht uit over het beheer der eigendommen en der geldmiddelen". De statuten, nader uitgewerkt in het huishoudelijk reglement, vormen de grondwet van onze — en van iedere vereniging. Maar dan moeten de afgevaardigden ter A.V. zich daaraan ook houden en geen beslissingen willen afdwingen die statutair op die wijze niet kunnen worden genomen. Zij moeten de democratische werkwijze, die aan onze vereniging ten grondslag ligt, niet gaan verkrachten door besluiten te willen nemen over zaken, die niet op de voorgeschreven wijze op de agenda zijn gekomen.

Ik heb het eerder betoogd: **democratische wegen zijn dikwijls omwegen**, d.w.z. dat een behoorlijk overleg met de leden — wat men tegenwoordig de achterban noemt — noodzakelijk is over alles wat de afgevaardigden als motie of in welke vorm ook, naar voren brengen. De afdelingen hebben er op toe te zien dat hun afgevaardigden zich aan de regels van het spel houden, hetzij door in belangrijke zaken de afgevaardigden een gebonden mandaat mee te geven, hetzij door hen eventueel in de afdelingsvergadering ter verantwoording te roepen. Ons H.R. kent krachtens art. 31 elke afgevaardigde uitsluitend het recht toe op de A.V. amendementen op reglementair in behandeling zijnde voorstellen in te dienen. Indien tenminste 20 afgevaardigden het amendement steunen wordt het in behandeling genomen. Dit moet u niet zien als een beperking van de bevoegdheid van de afgevaardigden, doch deze bepaling voorkomt dat uit en

door de A.V. voorstellen worden aangenomen die niet tevoren in de afdelingsvergadering ter sprake zijn gebracht, waardoor de leden voor een voldongen feit zouden worden geplaatst.

Vanzelfsprekend kunnen de afdelingen met voorstellen komen. Deze moeten dan voor 10 december zijn ingediend, daar zij krachtens art. 29 H.R. in het januarinumnummer van het maandblad moeten worden gepubliceerd. Als het voorstel voor 15 februari door ten minste 5 afdelingen wordt gesteund, wordt het op de agenda voor de A.V. geplaatst.

Het is ook mogelijk tot 15 februari amendementen op de gepubliceerde voorstellen in te dienen. Indien deze amendementen voor 15 maart door ten minste 5 afdelingen worden gesteund worden zij eveneens op de agenda voor de A.V. geplaatst.

De groepen worden in het H.B. vertegenwoordigd door de groepsvertegenwoordiger. Hij wordt in de groep gekozen uit de door de afdelingen van die groep gestelde kandidaten, voor de tijd van drie jaar. Jaarlijks wordt in het septemberno. van het maandblad bekend gemaakt welke H.B.-leden aan de beurt van aftreden zijn.

De afdelingen van de groep hebben dan de gelegenheid een nieuwe functionaris in het H.B. te brengen door het stellen van een andere kandidaat, die dan wel de meerderheid van de stemmen in die groep op zich moet verenigen. Als men dus ter A.V. aanmerkingen maakt op de persoon van de H.B.-leden — de wijze waarop wil Willem wel voorbij zien — is dat een slag in de lucht. Het zijn de afdelingen die de H.B.-leden in het bestuur hebben gebracht en gehandhaafd en het zijn de afdelingen die de moed moeten kunnen opbrengen functionarissen, over wie zij niet tevreden zijn, te vervangen. Bovendien hebben afgevaardigden niet het recht zich een oordeel aan te matigen over het verkiezingsbeleid in een andere dan hun eigen groep.

wordt vervolgd.

VAKANTIESLUITING BIJENHUIS

In verband met de vakanties zal het Bijenhuis

van 14 t/m 26 juli

GESLOTEN zijn.

U gaat toch ook met ons op Safari?

O nee — u ziet liever een leuke voorstelling? Dat kan. Het een sluit het ander niet uit als u deelneemt aan de 39ste imkersdag, die wij op 30 augustus a.s. in Doetinchem voor u organiseren. Doetinchem is een vooruitstrevende welvarende plaats, die zich graag noemt „de nieuwe stad aan de Oude IJssel”. Het is makkelijk te bereiken, zowel per spoor als per bus want het ligt aan de spoorlijn Arnhem-Winterswijk en is het knooppunt van de buslijnen van de Gelderse Tramwegen N.V. die daar haar hoofdkwartier heeft. De fraaie toegangswegen door het afwisselende landschap met zijn mooie kastelen en buitenplaatsen en zware loofbossen maken alleen de rit erheen al tot een waar genoegen. Als u na afloop van de imkersdag daarvoor nog tijd hebt zal een wandelingetje door het centrum u beslist niet teleurstellen. En ook niet onbelangrijk, in de hele Achterhoek vindt u eetgelegenheden met een landelijke vermaardheid. Op gevaar af vele anderen tekort te doen noemen we De Gouden Karper in Keppel, de Waag in Doesburg en Avenarius in Ruurlo.

We beginnen onze dag officieel om 10.30 uur in de smaakvolle moderne schouwburg Amphion.

We hopen niet dat u zo laat komt, want van 9.30 uur af is in de foyer gelegenheid om het gebruikelijke aangeklede kopje koffie te drin-

ken. De schouwburg heeft welgeteld 697 zitplaatsen, die de organisatiecommissie graag alle bezet ziet, maar de inschrijving moet worden stopgezet als dit aantal is bereikt. Dus ook hier wie het eerst komt, het eerst maalt. Het zal u duidelijk zijn dat een schouwburg er niet op ingericht is voor 700 mensen een koffietafel te organiseren. Deze wordt, terwijl wij in de schouwburg zijn, voor ons klaargezet in een van de grote markthallen, gelegen op gezichtsafstand van de schouwburg en onze commissie heeft uitgemaakt dat zelfs zij die het heel kalm aan doen te voet er geen 10 minuten voor nodig hebben om deze te bereiken.

En dan na de koffie op safari. Het is de bedoeling, wil de organisatie feilloos verlopen, dat u om half twee in de bus zit en we stipt op tijd kunnen afrijden. Er is ruime parkeermogelijkheid ter plaatse en de afdelingen die per eigen bus komen worden verzocht deze direct bij aankomst door te sturen naar de markthallen. Voor het vervoer van de overige deelnemers zullen we gebruik maken van de bekende bussen van de G.T.W. De tocht voert ons in de richting van Doesburg, waarbij we de gelegenheid hebben het mooie achterhoekse land in zijn volle schoonheid te aanschouwen. De afwisseling van zwaar geboomte met akkerland en de afwezigheid van de foeilelijke lintbebouwing maakt dat u er ten volle van kunt genieten. Bij Doesburg volgen wij de rechteroever van de Gelderse IJssel wat u behalve aardige doorkijkjes op de rivier een prachtig gezicht geeft op de Veluwezoom tussen Dieren en Arnhem. Vanaf Westervoort rijden we over de autoweg naar Burgers Leeuwenpark in Arnhem, de plaats waar een zeer bijzondere verkeersregel geldt: „Leeuwen hebben altijd voorrang”. Het leeuwenpark — 25 ha veluwelandschap — herbergt drie groepen leeuwen, die daar in een, door de afrastering beperkte vrijheid leven. Door het terrein loopt een drie km lange, brede asfaltweg, waarover de bezoekers het wildpark kunnen doorkruisen. Als de veiligheidsvoorschriften stipt worden opgevolgd is er voor de bezoekers geen enkel risico. De voor ons belangrijke bepalingen zijn: Het is verboden de auto te verlaten; Het is verboden in het park portieren, ramen of daken te openen; Het is verboden op de linkerweghelft te parkeren of deze te blokkeren; Het is verboden de leeuwen te voederen.

De toegang tot het park wordt verkregen via elektrisch bediende sluizen, waardoor een tiental wagens — bussen natuurlijk minder — tegelijk in en uit het park „geschut” kan worden.

Dat kost natuurlijk nog wel wat tijd, zodat het noodzakelijk is, dat wij het tijdschema handha-

Grootvizier en prinses

Tovenaar

ven. Want de organisatiecommissie heeft nog meer voor u in petto. Van het leeuwenpark keren wij terug naar de schouwburg in Doetinchem. We drinken een kopje thee en nemen onze plaatsen zo snel mogelijk weer in. U krijgt dan nog een voorstelling van een marionetten-theater, een vorm van kunst die maar weinig meer wordt beoefend en van de „Spelers” een grote vaardigheid eist. Het theater wordt, terwijl wij op safari zijn, op het toneel in de schouwburg opgezet. De lengte van het programma zullen we moeten laten hangen van de beschikbare tijd. Te ongeveer half zes spreekt de algemeen voorzitter het slotwoord. De organisatiecommissie hoopt dat u dan op een geslaagde imkersdag zult kunnen terugzien.

U kunt aan deze dag deelnemen door f 12,50 te storten op gironummer 88 27 66 ten name van Z. v. d. Stelt, Julianalaan 24 te Arnhem. Voor afdelingen die met een eigen bus komen bedraagt het inschrijfgeld f 11,50.

Zoals is bekend gemaakt in het juninummer zullen we dit jaar met een afzonderlijk augustusnummer uitkomen, waarin de laatste mededelingen met betrekking tot de imkersdag zullen worden gedaan. Het zou de taak van de organisatiecommissie, die toch al weinig tijd heeft doordat de oorspronkelijke planning moest worden verlaten en afd. Arnhem op het laatste ogenblik moest bijspringen, bijzonder vergemakkelijken, als uw inschrijving voor 1 augustus binnen was. Niettemin stelt de commissie de gelegenheid tot inschrijven tot 15 augustus open, maar dan ook geen dag later, want dan krijgen we moeilijkheden met het huren van de bussen enz.

Stort dus zo spoedig mogelijk uw inschrijfgeld op **giro 88 27 66 - Z. v. d. Stelt - Julianalaan 24 Arnhem.**

Hoeveel broedruimte moet ik geven aan een goed volk

Een beginnend imker stelde onlangs de vraag of hij zijn bijen moet houden op 1 of 2 broedkamers, op 1 broedkamer met 1 of zelfs 2 honingkamers of op 2 broedkamers en een honingkamer, met andere woorden hoe groot moet de broedruimte zijn.

Nu is deze vraag niet nieuw, want vanaf de tijd dat de losse bouw is uitgevonden, is er geschreven en gedebatteerd over de grootte en de afmetingen van de raampjes en de kastengrootte.

In Schotman's bijenboek vinden we dan ook meer dan 10 verschillende maten van raampjes en om nu uit te maken welke maat de beste is en welke raampjesmaat aanbevolen moet worden is zo zonder meer niet te doen. Een feit is, dat het simplexraam in Nederland genormaliseerd is en algemeen gebruikt wordt.

Een kleine vingerwijzing hebben we wel, als we kijken naar een bijenvolk, dat in het wild zijn raten heeft gebouwd; daar worden lange raten gebouwd in de bolvorm, waarin een zwerm aan de tak hangt of een wintervolk op de raten zit.

Hieruit blijkt, dat voor het overwinteren een hoog broedraam aan te bevelen is. Het is meermaals voorgekomen, dat bijenvolken die op een laag raam overwinteren, in een lange winter, waarin ze in maanden niet kunnen uitvliegen, verhongeren en sterven terwijl aan de andere kant bij een overwintering op hoge ramen, de raten aan de buitenkant verschimmelen.

Een bijenvolk in wintertros zit op ongeveer 4 á 5 ramen al naar gelang de sterkte van het volk.

Bij een strenge en langdurige winter kunnen de bijen zich niet verplaatsen op de ernaast hangende raten, ook al leggen we bij de inwintering een latje op de raten. De wintertros zit op deze 4 á 5 raampjes tegen het voer aan en verplaatst zich alleen van de voorkant der raampjes naar de achterkant, steeds het voer volgende.

Als er dus boven en achter de wintertros op deze raampjes niet voldoende voer zit sterven de bijen, niettegenstaande er op de naastgelegen raampjes nog voldoende voer zit. We moeten dus zorgen, dat boven en achter de tros voldoende voer zit voor een lange winterzit.

Als er veel nectar of suikerwater binnenkomt wordt dit eerst opgeslagen in elke lege cel die er maar te vinden is; dit voer, dat binnenkomt,

bevat nog een te hoog vochtgehalte en wordt vele malen verplaatst van de ene cel in de andere totdat het vochtgehalte ongeveer 20% is.

Voeren we een wintervolk in op 20 broedraampjes, dan wordt het voer op teveel raampjes opgeslagen met als gevolg dat er niet genoeg voer zit boven en achter de wintertros.

Bij het invoeren moeten we het volk dus op 8 á 10 broedramen zetten; willen we het wintervolk op 1 broedkamer en 1 honingkamer overwinteren, dan zullen we zwaarder moeten invoeren of meer honing in het volk laten zitten. Is het volk éénmaal opgevoerd en is de wintervoorraad verzegeld, kunnen we er gerust een broed- of honingkamer onderzetten met alle raten erin of alleen een klimraat.

In het voorjaar breidt het volk zich indien het gezond is, snel uit en wordt de ruimte voor het broed te klein. Als we een bijenvolk in zijn ontwikkeling op 1 broedkamer en 1 honingkamer laten staan en soms ook nog gescheiden door een moerrooster, dan moeten we niet verbaasd staan op een goede dag een zwerm aan een tak te zien hangen of als we weinig geluk hebben hem in de lucht zien verdwijnen om hem nooit meer terug te zien.

We moeten een bijenvolk ruimte geven naar behoefte en deze niet te laat geven.

En nu zijn er gelukkig vele wegen die naar Rome leiden; de één zal zijn volk zetten op 2 broedkamers en indien nodig nog een honingkamer erop; broedkamers en honingkamer eventueel gescheiden door een moerrooster. Heel veel imkers gebruiken echter nooit een moerrooster of het moest zijn enige weken voor het slingeren van de honing.

Een ander zal werken met 1 broedkamer en 1 honingkamer als broedruimte, waaruit hij nooit zal slingeren, met zoveel honingkamers erop als er nodig zijn voor het opbergen van de binnenkomende nectar.

In het najaar wordt het broednest gaandeweg kleiner; als we dan nog naar de heidedracht gaan en we willen raathoning oogsten moeten we met niet meer dan 1 broedkamer en 1 honingkamer gaan en er vooral geen rooster tussen plaatsen, maar het volk wel lekker warm toedekken, omdat de nachten al koud kunnen zijn in die tijd van het jaar.

En als we dan in de honingkamer ramen hangen, waarvan de raten in de zomer reeds zijn uitgebouwd, hebben we de meeste kans op goede raathoning, indien de heide honigt.

Is bij het gaan naar de heide de broedhoeveelheid nog zo groot, dat we het niet in één broedkamer kunnen laten en we willen toch graag een stukje raathoning oogsten, dan gaan we naar de heide met 2 broedkamers. In de bovenste broedbak hangt men aan de buitenkant een raampje met open broed en het tweede raampje van elke kant alleen met een stukje voorbouw.

Bij enige dracht op de heide bouwen de bijen deze raten snel uit en vullen deze met de heidenectar en we krijgen zo toch nog raathoning.

Dus algemene regels hoe men een bijenvolk moet opbouwen en volgens welk schema men moet handelen zijn niet te geven en dat is maar gelukkig ook, want nu kunnen we als beginnend imker naar hartelust experimenteren, totdat we onze eigen methode gevonden hebben en dan trekken we er ons niets meer van aan, dat de één dit schrijft en de ander er lijnrecht tegenin gaat.

De meesten in Nederland gebruiken een spaar- of simplexkast en deze kunnen we naar hartelust vergroten tot je een wolkenkrabber hebt, zoals je ze soms ziet afgebeeld in buitenlandse tijdschriften.

E.

A.

Als het koolzaad bloeit

Het is weer zover; woensdagavond de kasten opladen en dan donderdagmorgen in de vroegte op naar het Groninger „Hogeland“, naar de koolzaadvelden. Die er bijna niet te vinden zijn.

Hadden we de vorige herfst niet minder dan 20 bunder op ons lijstje staan, nu bleek er bij informatie in de laatste dagen van april slechts 6 bunder te vinden te zijn, waarop het koolzaad zich ook nog maar matig vertoonde! Daar konden wij onze 46 volken niet op plaatsen, meenden de deskundigen. Gelukkig waren enkelen bereid zich terug te trekken en met hun volken naar de grote velden van de Flevopolder te reizen. En zo worden dan op de late avond van woensdag 34 volken opgeladen op de open vrachtauto. 't Zal een korte nacht worden, want om 4 uur is de afrit vastgesteld. Een miezerige avond, regen en wind. Hoe zal het in de vroege morgen straks zijn?

Het valt alles best mee. Er staan wat waterplasjes op de weg; er hangt een grijze lage lucht, maar het is droog. De wekker heeft op de vastgestelde tijd zijn sein gegeven en precies op tijd rijden we. De vrachtauto met twee goed doorgewinterde imkers is even voorop en heeft zijn eigen route. Wij volgen als heren in de luxe wagen. Het loopt alles prima. Eerst maar naar de noordelijkste plaats van vestiging. Daar liggen twee veldjes vrij dicht bijeen; in de nieuwe polder, even buiten de oude dijk. Door het „wagengat“ kunnen we langs de landreed de veldjes bereiken. De vrachtauto is reeds gearriveerd.

Maar 't is me de reed wel. De zware Groninger

klei blijft aan de wielen en de laarzen kleven.

Gelukkig is de boer bereid met zijn trekker en het melkwagentje de kasten over te brengen naar het verste veld. En dan maar afladen en met de „berrie's“ de kasten op het koolzaadveld brengen. Zes man en er zijn drie draagberrie's. Het gaat als gesmeerd. En ondanks de **vrachten** klei aan de brede autowielen lukt het de chauffeur ook weer de auto achterwaarts door het „wagengat“ te manoeuvreren en de vaste weg te bereiken. De volken hebben een uitstekende plaats gekregen; de eerste bloemen zijn ontloken. „Op hoop van zegen, jongens!“

De overige kasten krijgen hun plaats op ons derde veld, meer zuidelijk. Dit gaat gemakkelijk.

Er is een „harde“ landreed en er behoeft slechts een korte afstand te worden gedragen. Dit veld is iets meer in bloei, maar toch nog slechts kort. Onze volken kunnen het er goed hebben.

En dan maar weer naar huis toe. Om acht uur zijn we weer gearriveerd in onze woonstee in de Friese wouden. Het was weer een belevenis, zo'n matineuze tocht met de levende have. We zitten nu al weer uit te kienen, wanneer we de eerste inspectietocht kunnen maken. Maar niet te vroeg! Neen, maar toch ook weer niet te laat.

Nou, wij horen het dan wel. Onze „deskundigen“, de imkers van professie, hebben de vóór-stap.

Drachten.

D. Joustra.

Van onze voorzitter

Mr. L. R. J. Ridder van Rappard

ontving het bestuur

het volgende schrijven:

Ter gelegenheid van de algemene vergadering ontving ik mede in opdracht van de algemene vergadering van uw vereniging tijdens mijn langdurig verblijf in het streekziekenhuis, alwaar ik tengevolge een noodlotting auto-ongeval moest worden opgenomen, een bijzonder fraaie fruitmand. Ik moge u voor dit bewijs van medeleven mijn bijzondere dank betuigen.

Het zal u duidelijk zijn, dat ik het in hoge mate betreurd heb dat ik de betreffende algemene vergadering niet in persoon heb kunnen bijwonen en als voorzitter heb kunnen leiden. Dit niet in de laatste plaats vanwege het feit, dat ik daardoor de gelegenheid miste om een onmisbaar en onvergetelijk dienaar van onze vereniging, de inmiddels gepensioneerd secretaris/redacteur, de heer Groenveld, een woord ten afscheid toe te voegen alsmede te complimenteren met de door hem zo zeer verdiende Koninklijke onderscheiding.

Mijn herstel is, ofschoon ook merkbaar, toch nog niet zodanig dat ik direct mijn functie in uw vereniging zal kunnen hervatten, al vertrouw ik dat ik op de vergadering van de 12e juli aanwezig zal zijn.

Ik moge van deze gelegenheid gebruik maken om mijn grote waardering te betuigen voor de wijze, waarop mijn vervanger, de heer Maagendans, mijn functie heeft waargenomen, temeer waar dit moest plaatsvinden in een periode, waarin de vereniging zich voor allerlei extra moeilijkheden zag geplaatst. Ik hoop dat wij in gezamenlijk overleg de wegen zullen vinden om uit de zich thans voordoende perikelen te geraken.

Ik verblijf inmiddels,

Van Rappard

UIT DE JAAGKIEPS

KAARSVETVERSCHIJSSEL

Wij spreken van het kaarsvetverschijnsel als gekristalliseerde honing in een flacon er, door het glas heen gezien, net zo uit ziet als een raam, waar des winters vorstbloemen op staan. Onze Duitse collega's spreken veel poëtischer van „bloemvorming in de honingpotjes”. Dr. Dreher wijdt een beschouwing aan dit verschijnsel in Die Biene van december.

Waardoor worden deze „bloemen” veroorzaakt? Eenvoudig door lucht, die tussen de honing en het glas is gedrongen. Normaal bevindt er zich vloeibare vruchtensuiker tussen de druivensuikerkristallen in honing, zegt hij. Wordt deze vruchtensuiker vervangen door lucht, dan zien de honingkristallen er wit uit.

De aanwezigheid van lucht tussen honing en glas kan op verschillende oorzaken berusten. Als de imker bijvoorbeeld al bijna gekristalliseerde honing in potjes doet, kan de in de honing aanwezige lucht niet meer ontwijken. Deze lucht is dikwijls het uitgangspunt van de vorming van „bloemen”.

Deze bloemen kunnen ook ontstaan als men zijn honing in een te droge, meestal warme, kamer bewaart. Dan verdampt er vocht uit de honing. Maar waar het vocht verdwijnt, dringt er lucht tussen de honingkristallen in. Dat gebeurt meest aan de oppervlakte, maar de lucht kan ook langs de binnenkant van het glas dringen.

Als derde oorzaak van bloemen noemt Dr. Dreher zeer stijve honing, die bewaard wordt in een ruimte, waar de temperatuur sterk wisselt. Met iedere verandering van temperatuur zet het glas uit of krimpt het iets. De zeer hard gekristalliseerde honing kan daardoor los van het glas komen en er dringt lucht tussen de honing en het glas.

De vorming van bloemen kan niet altijd geheel worden vermeden. Maar men kan de kans op het optreden van bloemen verkleinen door de volgende maatregelen:

1. Zeer stijve en zeer waterarme honingsoorten (koolzaad, klaver) worden met zachtere en wat meer vochthoudende honingsoorten ge-

mengd (bramenhoning, gemengde zomerhoning).

2. Bij beginnende kristallisatie (als de honing „troebel" wordt) roert men de honing herhaaldelijk grondig doorelkaar. Daardoor worden de honingkristallen verkleind. Men vult de potjes als de honing nog goed vloeibaar is.

3. De gevulde potjes bewaart men op een plaats, waar een gelijkmatige temperatuur heerst en waar de relatieve vochtigheid ongeveer 60% bedraagt. Een droge kelder voldoet meestal aan deze eisen. De bloemen op de honingpotjes zijn geen teken van minderwaardigheid van de honing, maar ze schaden wel de aanblik van ons produkt. Bij de leek komt gemakkelijk de gedachte aan met suiker gevoerde bijen op. Daarom moeten we deze „bloemen" vermijden.

De bloemen kunnen worden verwijderd door de honing gedeeltelijk vloeibaar te maken. Daarvoor plaatsen we de potjes in warm water. De lucht tussen de kristallen stijgt dan als een fijn schuim naar de oppervlakte. Deze schuimlaag kan men dan van de oppervlakte verwijderen.

VOORUITGANG

Ik vraag me dikwijls af welk punt op de weg der vooruitgang we hebben bereikt. Het is prettig je te laten verleiden tot de gedachte, dat we met grote schreden vooruitgaan met al onze wetenschappelijke ontdekkingen. Maar ik herinner mij het boek „In de spiegel" van de schrijver van Alice in Wonderland, Lewis Carroll, waarin Alice en de rode koningin steeds sneller en sneller en sneller moeten lopen om op dezelfde plaats te blijven. Doen wij niet precies hetzelfde en zijn wij betere imkers dan vijftig jaar geleden? We zijn geneigd te vergeten, dat de bijen vele duizenden jaren geleden hun methode van inleven-blijven en hun economisch systeem ontwikkelden en dat, ondanks onze arrogante pogingen om die te veranderen of te verbeteren, de bijen hun zaken beter kennen dan wij. Dit schrijft L. M. Thake in Scottish januari en na

enige voorbeelden gegeven te hebben voegt hij daaraan toe: Het imkeren is veel te ingewikkeld geworden en we zijn geneigd te vergeten, dat de grondbeginselen dezelfde zijn gebleven die wij vele jaren geleden al kenden en in praktijk brachten. Hoe eenvoudiger onze bedrijfsmethoden zijn en hoe dichter we ons aansluiten aan de natuurlijke cyclus van het bijenleven, des te beter zullen onze resultaten zijn en aan de resultaten kunen we onze vooruitgang afmeten.

RECEPT OM JONG TE BLIJVEN

Scottish januari neemt uit Fruits et Abeilles o.a. het volgende stukje imkersfilosofie over: Wij worden niet oud doordat we een aantal jaren leefden. We worden oud, doordat we onze idealen uit het oog verliezen. De jaren rimpelen onze huid. Het verlies van onze idealen rimpelt onze ziel. U bent zo jong als uw vertrouwen is. U bent zo oud als uw twijfel is.

CIJFERS

Dr. Alfred Bittner geeft in Rheinische januari enige cijfers. Hij zegt: In de achter ons liggende jaren hadden we een grote verering voor sterke volken. Het aantal bijen van een volk werd aangegeven als 100.000 en meer. Reeds in 1950 zei Böttcher, die het aantal bijen van wintervolken werkelijk telde, dat het aantal bijen meestal overschat wordt. Hij stelde vast, dat een volk met 4000 tot 10.000 bijen overwintert. Een middelmatig wintervolk had 7000 bijen en in de zomer kwam het op 30.000 tot 40.000 bijen. Een zeer sterk wintervolk van 10.000 bijen bracht het in de zomer tot 60.000 bijen. Als een volk 15.000 bijen heeft, is het tijd om een honingkamer op te zetten.

Een zwak volk met 3800 bijen had begin april 4800 broedcellen. Dat is 1,25 broedcel per bij. Een sterk volk van 10.200 bijen had 5900 broedcellen. Dat is per bij slechts 0,6 broedcel.

Sterke volken verzamelen meer honing. Zwakke volken broeden meer. Maar ook de kwaliteit van de broedverzorging is beter in een sterk volk, omdat er per larve meer voedselbijen be-

schikbaar zijn. De honingopbrengst stijgt slechts tot een bepaalde volkssterkte evenredig met het aantal bijen. Volgens Lunder en Thyri bracht een volk van 1½ kg bijen **per kg bijen** 4,71 kg honing op. Een volk dat dubbel zo sterk was (3 kg bijen), leverde 5,39 kg honing op **per kg bijen**. Een viermaal zo sterk volk (6 kg bijen) gaf **per kg bijen** slechts 4,48 kg honing en een zes maal zo sterk volk (9 kg bijen) gaf slechts 3,22 kg honing **per kg bijen**.

DE IERSE JAAGKIEPS

De Jaagkieps van ons Ierse zusterblad heette „Cribbage". We schrijven dit in de verleden tijd, want onze Ierse collega R. N. Tweedy heeft het schrijven van zijn Jaagkieps moeten staken. Hij verrichtte dat werk al gedurende 22 jaren. Hij wordt geplaagd door ischias maar bovendien zijn zijn ogen de laatste jaren steeds slechter geworden. Hij kon de buitenlandse bladen niet meer lezen. Zijn vrouw las ze hem iedere maand allemaal voor. Tweedy koos er het interessantste uit en zijn vrouw schreef dan de Engelse vertaling op.

In Irish verschijnen ook geregeld berichten, die uit ons Groentje worden overgenomen. Deze worden vertaald door mevrouw Poulton. De samenwerking tussen „het emeralden eiland" Ierland en ons Groentje is dus uitstekend. Wij bieden de heer en mevrouw Tweedy van ganser harte onze beste wensen aan. We hopen dat de vraag van redacteur Doran „Wie vult de leegte, die Cribbage achterlaat, op?" spoedig op bevredigende wijze een antwoord zal vinden.

(In Irish februari lezen we, dat mevrouw Tweedy aan een hartaanval gestorven is. Ze heeft het afscheid in haar eigen blad en in ons Groentje niet meer mogen lezen. Wij betuigen ons medeleven aan onze collega Tweedy, die nu hulpbehoevend achterblijft).

KONINGINNECELLEN

We menen dikwijls, dat bijen voorkeur hebben voor bepaalde koninginncellen. Een moerdop, die een koningin bevat waarvoor de bijen voor-

keur hebben, zou dicht met bijen bezet zijn, terwijl ze cellen met minder gewenste koninginnen verwaarlozen. In G.K.Z. januari schrijft Dr. H. Kleinert dat hij in een volk drie moerdoppen had, die eigenlijk al uitgelopen hadden moeten zijn. Na een paar dagen maakte hij ze zelf maar open. De eerste bevatte een dode larve. De tweede was leeg. En uit de derde kwam een levende koningin. Toch hadden de bijen alle drie moerdoppen goed en sterk bezet gedurende de dagen, waarop hij deze drie doppen waarnam.

Op grond van deze ervaring vraagt hij zich af of de koninginncel, waarvoor de bijen voorkeur hebben, wel altijd de beste is. En hoe staat het met koninginnen, waarvoor de bijen voorkeur hebben?

WIE KOOPT WELKE HONING?

In ons Franse zusterblad Apiculteur schrijft G. Lefort Ylouses over een enquête, die in zijn land gehouden werd.

Van de honderd **honinggebruikers** kochten 52 hun honing rechtstreeks bij de imker, 24 bij een kruidenier, 10 in een warenhuis, 7 op een markt en 7 op andere plaatsen.

Van de honderd ondervraagde **vrouwen** gaven 32 de voorkeur aan gekristalliseerde honing, 28 aan vloeibare honing, 10 hadden geen voorkeur en 30 kochten nooit honing.

Voor honderd ondervraagde **mannen** waren deze cijfers: 39 voor gekristalliseerde honing, 31 zonder voorkeur. Alle ondervraagde mannen lieten het kopen van hun honing aan hun vrouwen over.

VERZAMELEN MOERLOZE VOLKEN STUIFMEEL?

In Imkerfreund januari zegt een lezer: In de nazomer ontdek ik nogal eens een moerloos volk. Maar aan het vlieggaat zie ik daar niets van. Evenals andere volken verzamelen ze ook stuifmeel.

Het antwoord luidt: Ja, dat doen ze. Als de moerloosheid langer duurt, krijgt een moerloos volk bultbroed en daarvoor heeft het ook stuifmeel nodig. Aan het vlieggaat kan men dus niet met

zekerheid vaststellen of een volk moerloos is. Binnen in de kast kan men het wel zien. Een moerloos volk zit verspreid op de raten, het heeft geen „centrum”.

In het voorjaar herkent men een moerloos volk gemakkelijker aan het vlieggat: de stuifmeelklompjes zijn meestal kleiner dan die van moer goede volken.

BIJ STERKER DAN EEN PAARD

Mons Pateau heeft uitgerekend, dat een paard een last van 6/7 van zijn eigen gewicht kan trekken, een bij twintig maal haar eigen gewicht. Imkerfreund februari.

BIJEN BESCHERMEN KERK

Een oude kerk in Leeds, in het Engelse kolen-district, kreeg dikwijls bezoek van dieven, die het vooral op lood en koper van het dak hadden voorzien. Men plaatste bijenvolken voor alle ramen. Nu heerst er rust. I.B.J.-Imkerfreund febr.

BIJEN VOOR PROFIJT

Het Ierse bijeninstituut heeft, met medewerking van enige imkers, de opbrengsten van de bijenhouderij bestudeerd. In Ierland draagt de bijenteelt meestal het karakter van een nevenbedrijf.

Men houdt van tien tot twintig volken en soms nog meer, in de verwachting daarvan een zekere opbrengst te verkrijgen, dus niet zuiver als een hobby voor amateurs. De conclusie van het onderzoek luidt, dat een imker, die op deskundige wijze en met de nodige zorgvuldigheid bijen houdt, daarvan een opbrengst kan krijgen die gunstig afsteekt bij de opbrengst van andere nevenbedrijfsvormen die dikwijls op kleine boerderijen in Ierland worden bedreven, zoals het telen van zacht fruit. Voor het houden van bijen is vrijwel geen grond nodig en de investeringskosten zijn betrekkelijk laag. En als men aan zijn bijen dezelfde zorg besteedt als aan andere vormen van nevenbedrijf, kunnen goede resultaten worden verkregen. Irish februari.

STUDENTENRELLETJES

Ook de stad Saarbrücken had haar studentenrelletjes. De universiteitsgebouwen waren gemakkelijk te verdedigen omdat ze omgeven zijn door een hoge muur. Toen de studenten de poort gesloten vonden, zochten ze een plek om over die muur te klimmen. Maar ze waren niet erg gelukkig, want ze kwamen terecht midden in de bijentuin van een tuinder. Ze beëindigden hun demonstratie met nog groter spoed dan politie, brandweer en traangas hadden kunnen bereiken. Irish maart. G.

ONZE IMKERSAGENDA

15 mei tot 15 juli: Openstelling Bevruchtungsstation Schiermonnikoog.

4 en 5 juli: Bijenmarkt Renkum.

22 juli: Veenendaalse Bijenmarkt (zie bericht in dit nummer).

6 augustus: Bijen- en Honingmarkt te Epe.

20 sept.: Honing- en Bijenmarkt te Ugchelen.

27 sept.: 61e Eerbeekse Honing- en Bijenmarkt.

17, 18, 19 oktober: „Flora Nijmegen” (bloemen-vaktentoonstelling voor Oost-Nederland, met stand van afd. Nijmegen van onze vereniging).

IN MEMORIAM

Afd. Hilversum

Met leedwezen geven wij kennis van het overlijden van ons oud-lid, de heer

J. Levendig

gewoond hebbende Pauwenstraat 14 te Hilversum.

Met hem ging weer een bijenman van het oude ras heen. Hij trad nooit op de voorgrond, maar was bezield door zijn liefde voor de bijen.

Namens de Afd. Hilversum,
G. Brouwer

Ingezonden

Aan de Redactie van het
Maandschrift voor Bijenteelt.

Mijne Heren,

Ik heb een paar uur van mijn vrije tijd besteed aan het neerpennen van het hierbijgevoegde opstel.

Misschien bent u wel bereid het in uw geëerd blad op te nemen.

Moest het om de een of andere reden moeilijkheden bezorgen, dan zou ik u verzoeken, zo goed te willen zijn het door te zenden aan de heer O. de V., auteur van het artikel „Darrenbroed en zwermgevaar“, verschenen in no. 5. Ik hoop, dat de geest van Benelux ook bij onze Nederlandse confraters genoeg is doorgedrongen om zulke gedachtenwisselingen mogelijk te maken.

Hoogachtend,
J. Soetewey.

Torhoutsesteenweg 38-3A,
Sint-Andries (bij Brugge)
België.

Het artikel „Darrenbroed en Zwermgevaar“ doet me veronderstellen, dat in Nederland de bijenvolken elk jaar een zwerm afgeven, net als een koe jaarlijks een kalf afwerpt. Als de eerste darren op de vliegplank verschijnen, zou een volk zwermrijp zijn en dient het maken van een kunstzwerm niet meer uitgesteld te worden, want een volk maakt darrenbroed, **omdat het zwermen wil**.

De aanwezigheid van darrenbroed is dus voor de imker een aanwijzing tot zwerm drift en daaraan kan het koppen van darrenbroed weinig veranderen, het kan alleen alles in de war sturen. Beter is het dus aan de bijen de gelegenheid te geven om een weinig darrenraat te bouwen en een aantal darren te laten geboren worden. Na het afnemen van de kunstzwerm worden er spoedig jonge moers geboren en bevrucht en wanneer ze goed aan de leg zijn, worden de darren door de werksters verwijderd (?).

Hoe eenvoudig! Het verlies van zwermen is uitgeschakeld, geen verrassingen meer en de zomerdraacht biedt nu de meeste kansen!

Toch staan we een beetje sceptisch tegenover deze zo voorgestelde zaken. We zijn er volstrekt niet zeker van, dat een volk darrenbroed maakt, **omdat het zwermen wil**. De zaken zo voorstellen zou tot gevolg hebben, dat elk volk

jaarlijks **wil zwermen**, wat niet klopt met de werkelijkheid. Volgens Harold Armitt, de schrijver van het boek „Beekeeping for Recreation and Profit“, zwermen goed ontwikkelde volken, die in goede conditie verkeren, eens in drie of tweemaal in vijf jaar.

De bijen zijn niet alleen vlijtig, maar ook spaarzaam en vooruitziend, ze verzamelen en zorgen voor reservevoedsel, niet alleen voor zichzelf, maar ook voor hun nakomelingen. Ze bouwen niet roekeloos, al hun doen en laten is economisch verantwoord. Zo ook zorgen ze tijdig voor de aanwezigheid van darren en die aanwezigheid verraadt hoegenaamd geen zwerm drift.

Geen spoor van loomheid is op dat moment in het volk waar te nemen; integendeel, er heerst dan een atmosfeer van blijde werklust. Dit sluit niet uit, dat er een biologisch verband is tussen het verschijnen van darrenbroed en het zwermgevaar, dat zeker toeneemt tijdens de opgang van een volk naar rijpheid en gans afhankelijk is van sommige klierafscheidingen, die op hun beurt afhankelijk zijn van de rijkdom en de aard van het stuifmeel, dat hun bijenweide hun biedt.

Sommige bijenrassen of bijenstammen zijn meer onderhevig aan deze invloeden dan andere. De aanwezigheid van darren is m.i. een voorzorg, die de bijen nemen om paraat te zijn bij elke zwerm mogelijkheid, en zeker zullen er geen zwermen afkomen, als er geen darren zijn. Zo ook kan er geen regen vallen uit een wolkenloze hemel; maar de aanwezigheid van wolken is nog geen bewijs, dat het regenen zal.

Deze gedachten zouden we kunnen staven met enige feiten, te veel om hier te vermelden. Een enkele zal de lezer echter wel overtuigen van hun gegrondheid. Te Hoogstraten imkert een zekerer heer R. S. met zowat veertig kasten, die bevolkt zijn met Italiaanse en Kaukasische bijen.

Deze volken kweken darren vanaf april, net als onze zwarte inlandse bijen, maar ze zwermen te Hoogstraten nooit of uiterst zelden in het voorjaar (dit gebeurde ook niet in het zwermjaar 1968), terwijl de bijenvolken van inlandse bijen dit niet zelden daar wel doen. Van zijn volken plaatst R. S., in april, een tiental in een naburige gemeente in tuinierderijen met boomgaarden, aanplantingen van kruisbessen en frambozen en andere lentedraachtplanten; daar zwermen ook een aantal van zijn Italiaanse en Kaukasische bijen.

Het bouwen van darrenraat en het kweken van darren gebeurt dus niet, omdat de bijen **willen**

zwermen, maar opdat ze paraat zouden staan, zowel te Hoogstraten als elders.

Volgens Harold Armitt zal het zwermen jaarlijks voorkomen als een volk beperkt wordt tot raten, die slechts een kleine broedcapaciteit toelaten. Misschien zal de aanwezigheid van darren in Nederland, waar nog veel met één enkele te kleine broedkamer wordt gewerkt, toch daar de betrouwbare voorbode zijn van zwermgevaar.

Het woord „gevaar” is hier niet het passende woord, want een vroege zwerm, die afvliegt vóór het begin van de zomerdracht, is een „gelukszwerm”, een zwerm, die niets in de war stuurt, maar alles regelt voor het volgende seizoen.

Daarbij komt nog, dat de in het voorjaar geboren darren en koninginnen geteeld worden als er overvloed van stuifmeel van hoge kwaliteit te halen is, hetgeen hun ontwikkeling ten goede komt. Een zwerm in mei of begin juni is dus geen gevaar, zelfs geen nadeel, het komt er alleen op aan alle mogelijke voordelen, die hij biedt, te benutten.

Wie geen zwermen wil scheppen, kan dus gerust na de bloei van de fruitbomen kunstzwermen afnemen, maar dan alleen van goed zwermrijpe volken, wat niet zelden over het hoofd wordt gezien, omdat de aanwezigheid van geslachtsrijpe darren niet altijd een voldoende garantie is van zwermrijpheid. De enige onfeilbare aanwijzing is de aanwezigheid van bezette zwermdoppen.

En zo u het ons vraagt, willen wij hier nog aan toevoegen, dat we meer houden van echte zwermcellen dan van red- of dwangcellen. De

moers, die daaruit geboren worden, zijn groter en sterker en worden beter bevrucht. Hun teelt vertrekt vanaf het ei en ze worden opgetrokken in de beste omstandigheden; ze zullen dan ook bijdragen tot de gezondmaking, tot de wedergeboorte van een sterk ras. j. Soetewey.

BERICHT OVER PLAATSIING VAN BIJENVOLKEN OP HET TERREIN „WITTEN”

De Afdeling Assen verzoekt ons opname van het volgende:

Aangezien de Afdeling Assen het schiet- en oefenterrein „Witten” heeft gehuurd voor het plaatsen van bijenvolken op de heide gedurende de maanden juli t/m september, dienen gegadigden voor het verkrijgen van een toegangsbewijs zich te wenden tot de penningmeester van de Afdeling Assen, de heer R. Reinhardus, Witterstraat 67, Assen. Postrekening 800999.

Zorg tijdig vóór de plaatsing van bijenvolken aldaar in het bezit te zijn van een geldig toegangsbewijs in verband met controle door meerdere instanties.

De kosten hieraan verbonden zijn f 0,75 voor elk geplaatst bijenvolk.

Na ontvangst van het verschuldigde bedrag zal voor een toegangsbewijs worden zorg gedragen door genoemde Afdeling.

Het bestuur.

KORTE BERICHTEN

XXIISTE INTERNATIONALE BIJENTEELTCONGRES TE MÜNCHEN

Zoals reeds in het nummer van september 1968 werd bericht, zal van 3 tot en met 7 augustus a.s. het 22ste Internationale Bijenteeltcongres te München plaatsvinden. Het congres wordt gehouden in het Tentoonstellingspark op de Theresienhöhe. Op 1 en 2 augustus komen de wetenschapsmensen, die zich bezighouden met onderzoekingen op bijenteeltgebied, in een zgn. Symposium bijeen. Voor het gewone congres (3—7 aug.) zijn een vijftal commissies gevormd, die de te behandelen onderwerpen coördineren, nl. in de groepen bijenteelt in het algemeen, biologie van de bij, pathologie van de bij, nectar, flora en bestuiving, technologie en imkergereedschap.

De bijeenkomsten worden afgewisseld door het vertonen van nieuwe dia-series en films, die ingezonden zijn door deelnemers aan de aan het congres verbonden dia- en filmdemonstraties. Hetzelfde geldt voor een fotowedstrijd.

Uiteraard maken de belangrijkste fabrikanten van imkergereedschap van deze gelegenheid gebruik hun

produkten onder de aandacht van de imkers te brengen. Op dit gebied zijn altijd wel nieuwe dingen te zien, zeker voor ons, Nederlanders.

Het congres biedt uitstekende mogelijkheden contacten aan te knopen met bekende imkers uit de hele wereld, die ons uit de buitenlandse tijdschriften bekend zijn.

Voor belangstellenden geven wij nogmaals het adres van de organisatiecommissie: Geschäftsstelle des Deutschen Imkerbundes, Im Wiesengrund 20, 5322 Villip bei Bad Godesberg.

Wellicht is er een lezer, die zich afvraagt, waar de vroegere Internationale Bijenteeltcongressen gehouden zijn.

Welnu, hier volgt de volledige lijst:

I. 1897 Brussel - II. 1900 Parijs - III. 1902 's-Hertogenbosch - IV. 1910 Brussel - V. 1911 Turijn - VI. 1922 Marseille - VII. 1924 Quebec - VIII. 1928 Turijn - IX. 1932 Parijs - X. 1935 Brussel - XI. 1937 Parijs - XII. 1939 Zurich - XIII. 1949 Amsterdam - XIV. 1951 Leamington Spa - XV. 1954 Kopenhagen - XVI. 1956 Wenen - XVII. 1958 Rome - XVIII. 1961 Madrid - XIX. 1963 Praag - XX. 1965 Boekarest - XXI. 1967 Washington.

AFDELING WEST-FRIESLAND

Zaterdagmiddag 14 juni togen een twintigtal imkers en imkeressen van de afdeling West-Friesland van de Vereniging tot bevordering der bijenteelt in Nederland op excursie.

Doel van dit uitstapje was de bijenstand van de Sint Adelbert-abdij te Egmond-Binnen.

Te kwart over twee arriveerde het gezelschap met eigen auto's aan de abdijpoort, waar het werd verwelkomd door broeder-imker Jozef Hakvoort. Deze nam het gezelschap eerst mee naar binnen en vertoonde daar een serie dia's over het bijenleven. Na het serveren van thee en koek, nam broeder Jozef de ontwikkeling van het bijenvolk het gehele jaar rond onder de loep en ontlokte af en toe een leerzame discussie.

Vervolgens werd de bescheiden, maar desalniettemin zeer goede bijenstand bezichtigd.

Broeder Hakvoort houdt zich bezig met koninginnteelt met als doel rasverbetering. De resultaten waren zichtbaar in de vorm van een zeer uniforme populatie, oorspronkelijk afkomstig van een Krainervolk.

Tegen vijf uur dankte voorzitter Boelis broeder Jozef voor het hartelijke en leerzame onthaal en werden de auto's weer oostwaarts gestuurd.

G. Willems

VEENENDAALSE BIJENMARKT

De Veenendaalse Bijenmarkt wordt dit jaar gehouden op dinsdag 22 juli op het terrein van het SPORTPARK PANHUIS.

Evenals andere jaren zal de jury de inzendingen keuren en prijzen beschikbaar stellen voor de in aanmerking komende inzendingen.

De markt verhuist dit jaar van terrein en naar wij mogen aannemen voor het laatst. Nu is het een bijzonder geschikt terrein, dat een goede accommodatie biedt. Een mooie grote grasmat, ruime parkeergelegenheid en ruime kantine, toiletten enz.

Het Sportpark Panhuis ligt aan de rand van de bebouwde kom en is gemakkelijk te bereiken. Wanneer men Veenendaal binnenkomt, staat overal met gele borden aangegeven Sportpark Panhuis en overdekt zwembad. De omgeving is mooi en bijzonder geschikt om een dagje uit te gaan.

VERSLAGEN INTERNAT. BIJENTEELT-CONGRESSEN

Wij ontvingen bericht, dat thans het volledige verslag van het XXste Internationale Bijenteelt Congres (International Apicultural Congress), in 1967 in Maryland (Ver. Staten) gehouden, in het Engels is verschenen. Uitgaven in het Duits en Frans zullen spoedig volgen.

De prijs van dit verslag, dat een uitstekend overzicht geeft van de huidige stand van zaken met betrekking tot diverse problemen van de bijenteelt, bedraagt US\$ 7.—. Voor bestellingen en betalingen wende men zich tot: Apimondia, P.O. Box 100, Bucharest, Roumania.

Ook is nog verkrijgbaar het verslag van het congres, dat in 1965 in Boekarest gehouden is. De prijs is US\$ 10.—. Bestellingen eveneens aan bovengenoemd adres.

SPEURBIJTJES

Tarief: tot 20 woorden f 2,50, elke 4 woorden meer f 0,50. Bij vooruitbetaling te voldoen op gironummer 84 68 01 van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt te Wageningen. Inzendtermijn vóór de 10e van de maand.

AANGEBODEN: Kaukasische koninginnen. Zachtaardig en zwermtraag. Teeltmoeren f 35,—, Standbevrucht f 15,—. P. J. Romeyn, Const. Huygenslaan 18, Zeist. Tel. 03404-16501.

TE KOOP: Kerngezonde Bijenvolken in kasten, korven en op ramen. Vanaf heden ook zwermen. Bijenpark Brulleman, Breukelen. Tel. 03462-1303.

TE KOOP: Simplexkasten dubbelwandig met 2 broedkamers of broed- en honingkamer, dak met zink, groen met witte banden f 29,50. Spaarkasten origineel, geheel compleet met extra honingkamer, voerbak, dak met zink, groen geschilderd f 57,50. Observatiekasten voor 2 broedramen, compleet met glas en voerinrichting f 45,—. Zesraamskastje, dak met zink, extra binnendecksel met ramen f 17,50; voerbak 1r. Mommers f 12,—. Voerraam f 1,50. Draadrooster f 3,—. Bijenkap of sluier f 6,—. Stamphoning f 1,70 per kg bij 15 kg Honingslinders 3 en 4 raams. Het adres sinds 1896, Bijenpark Brulleman, Breukelen, Zandpad 42a, tel. 03462-1303, giro 377905.

TE KOOP: Honing met eerste prijzen bekroond. Fruithoning f 2,25, Lindehoning f 2,20, Klaverhoning f 2,15, Heidehoning f 4,50, alles per kg bij 25 kg. HET VAN OUDS BEKENDE ADRES Bijenpark Brulleman, Breukelen, tel. 03462-1303 giro 377905.

GEVRAAGD: Bijenvolken in kasten en korven, Honingslinders, Spaarkasten en wat u verder verkopen wilt, betaling contant. Bijenpark Brulleman Breukelen, tel. 03462-1303.

TE KOOP: Bisschopsmutsen, Boerenkastjes, Roodkoperen was-emmers en vormen. Bijenpark Brulleman Breukelen, tel. 03462-1303.

AANGEBODEN: wegens inkrimping bedrijf: Achtraams Meijer-kastjes, simplexmaat, met nieuwe broed- en honingkamer-ramen (secties), zinken dak, voerbak en geen blikjes, maar eerste kwaliteit afstandrepen, ingebouwd reisraam: vlieggaat dicht, dan reisklaar. Prijs per stuk f 20,—. Bij afname van 10 stuks de elfde kast gratis. Bijenstand „Fructus Aureus”. G. J. A. Meijer, Dorpsstraat 17, Babberich.

AANGEBODEN: Nederl. Honing. Prijs op aanvraag. „De Bijenkorf”, Meentweg 103, Eemnes. Tel. 02153-6704.

AANGEBODEN: een drieraams honingslinder. „De Bijenkorf”, Meentweg 103, Eemnes. Tel. 02153-6704.

AANGEBODEN: Bijenvolken in kasten en korven en op ramen. Zowel Carnica als het Nederlandse ras. „De Bijenkorf”, Meentweg 103, Eemnes. Tel. 02153-6704.

AANGEBODEN: Nog enkele miniatuur bijenkorfjes in de maat 23 x 28 cm. Normaal van stro gevlochten. „De Bijenkorf”, Meentweg 103, Eemnes. Tel. 02153-6704.

AANGEBODEN: z.g.a.n. gebruikte imkersartikelen tegen de helft van de nieuwprijs. „De Bijenkorf”, Meentweg 103, Eemnes. Tel. 02153-6704.

TE KOOP GEVRAAGD: Bijenvolken in korven en kasten. Tevens imkersartikelen, Simplexkasten, Spaarkasten, Korven en Honingslinders. En alles wat verder te koop is op bijenteeltgebied. Alles aan huis afgehaald tegen contante betaling. „De Bijenkorf”, Meentweg 103, Eemnes. Tel. 02153-6704.